



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

**Marca, Pierre de**

**Parisiis, 1669**

Capvt VII.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-15617**

Ἐπιφύλαξις ἐπιλόγου τῶν ἡδιότων : Suffragantibus sacri ordinis viris & iis qui erant in magistratu & dignitate constituti. Omnis verò populus acclamationibus letitiæ signa promebat. Clerus & honorati eligunt; plebs verò favet & applaudit. Vnde apud Liberatum cap. x i v. in locum Dioscori Proterius electus est à nobilibus civitatis & ab Episcopis, plebs mentione omissa. Zeno quoque constituit apud Evagrium lib. i i i. cap. x i i. ut Alexandria fieret Episcopus ὅν ὁ κληρὸς καὶ τὸ λαὸν Ἰνφιλοῦργο, quem clerus & commune elegerunt, id est, corpus civitatis, neglecta scilicet plebe.

## CAPVT VII.

## Synopsis.

I. Constitutio Justiniani de tribus eligendis à clero & plebe, decretòque ad Metropolitanum mittendo, neque in Oriente neque in Occidente observata fuit.

II. Secunda synodus Nicæna Episcopis permittit universam electionum potestatem.

III. Decretum prisca illis temporibus erat penes Episcopos solos, exclusis ab eo jure clero & populo. Synodus CP. adversus Photium laicos removit ab electione.

IV. Refertur interpretatio quam Blondellus adhibet huic canoni Constantinopolitano.

V. Refellitur illa Blondelli interpretatio multiplicibus argumentis.

I. **Q**UOD constitutum fuerat à Justiniano de trium electione faciendâ à clero & plebe mittendòque decreto ad Metropolitanum locum non habuit nec in Oriente nec in Occidente; quamvis occasionem præbuerit postea Imperatoribus Græcis ad se trahendi jus Metropolitanum tributum, ut postea diceretur.

II. Tantum verò ab executione illius legis recessum est, ut non solum usu sed canone quoque in secunda synodo Nicæna lato anno DCCCLXXXVII. Episcopis permittita sit universa electionum potestas, citato ad eam firmandam canone quarto primæ synodi Nicænae: Δεῖ γὰρ τὸ μέλλοντα ἐπιελεῖσθαι εἰς ἑπισκοπὴν ὑπὸ ἑπισκόπων Ἰνφιλοῦργου, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄντων. Oportet enim eum qui provehendus est ad episcopatum, ab Episcopis eligi, ut definitum est in canone Nicænorum patrum. Vnde cum objiceretur Ignatio Patriarchæ quòd non adeptus esset sedem Constantinopolitanam per electionem, responsum fuit eum decreto omnium simul Episcoporum, & Ecclesie consensu, canonicè & legitimè promotum fuisse, ut docet Nicetas Paphlago: Ἐν ἡμῶν πάντων ὁμοῦ τῶν ἀρχιερέων ἔστι συνακροῖσθαι συνακροῦσθαι καὶ ἐπιθεῖσθαι χειρὶν αὐτοῦ.

III. Eo quippe tempore decretum, Ἐπιφύλαξις, erat penes Episcopos solos, exclusis & Clericis & populis à decreti ferendi potestate; cujus communionem antea cum Episcopis habuerant, licet non æquo jure. Quare nulli mirum videri debet si canone xxviii. Concilij CP. haberi anno DCCCLXX. adversus Photium, in editione Latina Anastasij Bibliothecarij ista legantur: *Promotiones atque consecrationes Episcoporum, concordans prioribus Conciliis, electione ac decreto Episcoporum collegij fieri sancta hæc & universalis synodus desinit & statuit.* depulsis disertè eodem canone laicis à negotio electionis, sub pœna anathematis.

IV. Hunc locum sic interpretatur vir eruditus Blondellus: *Prima canonis parte ex priorum Conciliorum præscripto, episcopalis collegij electione ac decreto promotiones fieri debere decernitur. Cum enim à principio uniuscujusque Ecclesie clerus & populus communi sibi consilio de Præsule providere soliti essent, novo postea in Episcoporum gratiam condito jure Nicæna synodus can. iv. Antiochena can. xix. Laodicensis can. xii. Episcoporum provincialium synodum ante omnia cogi, vel ejus ductu viduata Ecclesie clerum & plebem in suffragia ire, vel ad eam referre, nihil sine ea aggredi statuerunt. Collegio igitur Episcoporum promotionem tribuit canon; non quasi penes Episcopos solos electionis jus esse debeat, ---- sed quia primas inter omnes tenent, totiusque quantus quantus est conventus duces esse debent Episcopi. Hoc à Nicæni Concilij temporibus extra controversiam semper fuit.*

V. Quibus verbis veritas definitionis nostræ, quam abundè probavimus, aliquo pacto obscuratur. Rectè quidem vir doctus observat synodum Episcoporum coactam, ut eorum ductu & auspiciis electio ageretur à clero & à populo. Sed in tribus peccat. Primum, quòd synodi illius necessitatem inductam putet à synodo Nicæna, cum demonstraverimus ex Cypriano jus illud fuisse receptum per omnes ferè provincias, & Apostolorum exemplo niti, quorum præcipuæ partes fuerunt in electione Matthiæ. Secundum est, quòd initio Episcopus ab electionis gerendæ potestate arceret videtur, eamque in solidum clero & populo tribuere, cum potius jus electionis præcipuum penes Episcopos referret, non omittis tamen cleri & populi votis, quòd tandem fatetur, docetque primas partes inter electores tenuisse. Incidit in hanc dubitationem, quòd usum Occidentis, quòd jus electionis translaturum est in clerum & plebem per decreta Pontificum Romanorum, ut statim docebimus, cum orientalem more confuderit, qui decretum ele-



ctionis Episcopis, clero & plebi consensum olim relinquebant. Tertium erratum est, quod existimet collegium Episcoporum in hoc canone non excludere saltem cœtum Ecclesiæ. Certum quippe est per septimæ synodi canonem tertium, ex præscripto, ut putabat, prioris Nicænæ synodi, solidas electiones ad Episcopos solos revocatas, licet consilia cleri non fuerint insuperhabita, saltem in Ecclesiis insignioribus. Quapropter octava synodus idem canone suo sancivit, quod deinde ab Episcopis in Oriente passim ex recepto jure usurpatum fuit. Id ostenditur eximie ex contentione quæ inter Polyeuctum Constantinopolitanum & reliquos Præsules orta est ob electiones Episcoporum, quas sibi solis isti vindicabant, Polyeuctus verò contendebat Episcopos teneri secum de illis communicare. Τῶν ἰδῶν εἰς ἐκείτους ἐλάθοντες ἡ ἀδελφὰς ἡ ἑπιπέθεσαι ἐς ἀπὸ γυναικῶν. Ἐδὲ σπέειδον κοινῶσαι αὐτὰς τὸς ζῆλους τοῖς ἀδελφῶν ἡ ἐπιπέθεσαι, inquit Zonaras in Nicephoro Phoca.

CAPVT VIII.

Synopsis.

I. In Occidente Episcopi eligebantur cleri & populi suffragiis & iudicio Episcoporum. Probatum ex Cyrilliano.

II. Probatum etiam ex canone quinto Sardicensi, qui explicatur. Notatus interpretis Græci.

III. Tum ex concilio Carthaginiensi tertio, quod explicatur.

IV. Veterem illum usum paucis verbis complexus est Concilium Carthaginense quartum.

V. Anysius Thesalonicensis Episcopus, à Macedonicis populis obsecratus, ab Episcopis electus est.

VI. Pontificum Romanorum decreta electio persona collata est in arbitrium cleri & populi, etiam absque synodi episcopalis presentia: qui decretum de electione ad Metropolitanum mittebant. Ad istum verò pertinebat confirmatio vel rescissio electionis.

VII. Hujus nova forme origo tribuenda est Siricio Papa & sequentibus Pontificibus. Eam Ambrosius Mediolanensis Episcopus etate Siricij amplexus esse videtur.

VIII. Siricius docet Diacono presbyterium vel episcopatum dari si cum cleri & plebis evocaverit electio. Sed ei electioni adjungendum iudicium Metropolitanum.

IX. Eundem ordinem observari iubent Innocentius, Zozimus, Bonifacius, & Celestinus.

X. Reseruntur verba Leonis primi quibus id ipsum statutum & amplificatum est. Explicatur ejus verba.

XI. Præcipua partes tribuuntur Clericis in agenda electione. Ratio hujus instituti. Illustrata Leonis in hanc rem verba.

XII. Perduravit synodorum usus, quoad electiones Metropolitanorum. Probatum ex eodem Leone.

XIII. A Carthaginiensi Concilio profectum ut vacanti Ecclesia Episcopum interventorem seu intercesso-

rem Metropolitanus præficiat. Is apud Gregorium magnum vocatur Visitator. Munus ejus describitur. Decretum electionis fieri non posse absque presentia Visitatoris admonet Papa Symmachus.

I. **S**ED relictis Græcis, qui tandem ad Imperatoris arbitrium electiones omnes retulerunt, nunc redeundum est ad perspiciendam quæ in Ecclesia occidentali inducenda est in electionibus immutationem.

Observabat ista vetus illud institutum, ut ab Episcopis, à clero, & à plebe in unum congregatis eligeretur qui præficiendus erat Ecclesiæ vacanti; cum illo tamen discrimine quod superius adnotavi, ut iudicium esset Episcoporum, cleri verò & populi suffragium. Illis testimoniis addi potest Cypriani locus de Cornelij Papæ electione: Factus est Episcopus de Dei & de Christi ejus iudicio, de Clericorum penè omnium testimonio, de plebis que tunc adfuit suffragio, & de sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegio. Conventum sacerdotum sive Episcoporum vocat collegium; à quo juxta testimonium Clericorum & plebis suffragium decreta fuerat Cornelij ordinatio, qui hoc pacto de Dei & Christi iudicio factus fuerat Episcopus.

II. Dubitari non potest quin eandem formam sequerentur reliquæ Occidentis provincie. Quod evincitur manifestè ex specie proposita & decisa in canone quinto Sardicensis Concilij anno trecentesimo quadragesimo septimo, ubi agitur de provincia plurimis quondam Episcopis instructa, in qua unus remanserit Episcopus, aliis putà fato functis, ille verò solus negligat populis petentibus ordinare Episcopum, adjunctis scilicet sibi collegis ex vicina provincia, quos potest convocare. Etenim ut nullus in alienam provinciam debet irruere, nisi vocatus ab Episcopis, ita, si rogetur, potest accedere ad agendas functiones ecclesiasticas. Populi autem conveniunt vicinæ provincie Episcopos, quod alioqui ad eos non pertineret nisi ob Episcopi negligentiam. Episcopi vicini debent literis suis provincialem Episcopum convenire, eique ostendere justam esse populi petitionem, & ut ipsi accedant ut cum eo ordinent Episcopum. Quòd si nihil rescripserit, satisfaciendum esse populis constituit canon, ut veniant ex vicina provincia Episcopi, & ordinent Episcopum. En synodum Episcoporum, quæ ad Ecclesiam vacantem accedit ut ordinet Episcopum, id est, ut tractatu habito cum clero atque populo, designet præficiendum Episcopum, eique manus imponat. Græca interpretatio malè sententiam hujus canonis expressit, & speciem retulit ad Episcopum qui